

Utredning

angående Svenska kyrkans närvaro i Cypern

Denna utredning är en del av en större generell genomlysning av Svenska kyrkans utlandsförsamlingar. Av avdelningschef Rickard Jönsson har jag fått uppdraget att göra utredningen om Svenska kyrkan i Cypern. Vilka är förutsättningarna för Svenska kyrkan att vara närvarande i Cypern? Uppdraget skulle ta sin utgångspunkt i kyrkans grunduppdrag: gudstjänst, undervisning, mission och diakoni. Utredningen skulle med "pastoral ögon" se på verksamheten och ge förslag på hållbara lösningar utifrån ett ekonomiskt och verksamhetsmässigt perspektiv.

Av olika skäl, inte minst pandemin, har uppdraget blivit fördröjt. Utredningen har färdigställts under hösten/vintern 2021/2022. Jag har besökt Cypern en vecka i början av november 2021.

Under arbetet har jag haft överläggningar med vikarierande kyrkoherden i Cypern Thomas Nordin, diakon Katarina Nordin Norrfjärd (båda vikarierade även några månader vårvintern 2020), kyrkorådets ordförande Gudrun Nylén och hela kyrkorådet vid ett formellt sammanträde, tidigare husmor Lena Hörnberg Kourri, besökare vid gudstjänster och sammankomster i församlingen, Sveriges ambassadör Anders Hagelberg, konsul Ellen Oinas, anglikanske archdeacon Christopher Fitcher, Daniel Andersson representerande turistnäringen, Madeleine Backman, lärare, och Henrik Sedenka, Svenska skolföreningen, samt borgmästaren i Ayia Napa Christos Zannettou. I Sverige har jag samtalat med biskop Thomas Petersson, kyrkoherde Mats Svensson och pedagog Lena Andersson som tjänstgjorde från september 2020 till juli 2021, diakon Eva och kyrkoherde Anders Berglund som tjänstgjorde i Cypern 2015 – 2019 samt Rickard Jönsson och Johanna Holmlund Lautmann. Per telefon har jag haft en överläggning med generalsekreterare Jeffrey Husebry och operativ leder Espen Ingebrigtsen från Sjoemannskirken – Norsk kirke i utlandet. Jag har inte tagit del av någon juridisk utredning angående Svenska kyrkan i Cypern.

Svenska kyrkan i Cypern

Församlingen, som omfattar hela republiken Cypern, har sin kyrka och församlingslokal i en och samma fastighet i Ayia Napa. Där firas de regelbundna gudstjänsterna, där sker daglig verksamhet, där är personalens tjänstgöringsort. Svenska kyrkan finns närvarande på Cypern sedan 1990. Ayia Napa kommun expanderade från fiskeläge till stor turistort sedan Cypernkrisen "stängt" Famagusta (i den norra ockuperade delen av Cypern) på 1970-talet.

Cypern ligger mitt i den nytestamentliga geografien. Härifrån kom Barnabas, Paulus medhjälpare. Hans grav finns på ön. Det var hit Paulus kom på sin första missionsresa. Traditionen förlägger även Lasaros grav till Cypern. Den heliga Birgitta passerade Cypern på väg till och från Jerusalem.

Församlingens/föreningens formella namn är Skandinaviska kyrkan på Cypern. Svenska kyrkan samarbetar med Sjoemannskirken – Norsk kirke i utlandet. Samarbetet äger rum sedan början av 1990-talet. Finska församlingen lånar kyrkan några gånger per år.

Personalstyrkan har bestått av präst och assistent (diakon) från Svenska kyrkan, fyra volontärer under vinterhalvåret från Norska kyrkan (pensionerad präst, musiker, två assistenter), och lokalanställd ekonom/informatör 50% och två lokalanställda husmödrar, båda 75%. Svenska kyrkan har huvudansvaret, Norska kyrkan kompletterar.

Församlingen hyr sedan 2011 praktiska (men alltför dyra) församlingslokaler i närheten av de hotell som skandinaviska gäster i huvudsak anlitar. Lokalerna är drygt 400 kvm. Hyreskontraktet går ut 2025-08-31. Där finns kök och serveringslokal, arbetsrum för medarbetare, bibliotek, rum för svenska skolan och rum för loppmarknaden samt förrådsutrymmen. Gudstjänsterna firas i halva den öppna yta (möblerad som kyrkolokal) som även utgör serveringslokal. Församlingen disponerar även en mindre uteplats. Svenska skolan och den anglikanska församlingen Christ Church i Ayia Napa betalar viss "hyra".

På grund av pandemin och ett ålagt sparbeting var verksamheten starkt begränsad under mitt besök. Husmor var uppsagd. Från januari 2022 är husmor återanställd med lägre anställningsgrad och med befattningen formulerad som husmor/diakoniassistent. Tjänsten finansieras under ett år från Uppsala. Präst- och assistenttjänst (diakon i detta fall) är för närvarande vikariat. Norsk personal finns inte. Verksamheten är begränsad till gudstjänster på söndagar och öppet hus två dagar i veckan (varav en med loppmarknad och en med familjefika tillsammans med Svenska skolan samt musik). Ingen av den utsända personalen talar grekiska. Den lokalanställda ekonomen (50%) och numera husmor/diakoniassistent talar både svenska och grekiska och är båda väl integrerade i det cypriotiska samhället. En "normalvecka" tidigare år hade följande schema (vinterhalvår):

Söndag gudstjänst kl. 16 med efterföljande kyrkkaffe
Måndag öppet hus med servering 10 – 14, familjefika för barn och vuxna 16 – 18 (i samband med lektioner i Svenska skolan) och basargrupp
Tisdag öppet hus med servering 10 – 14, kulturkväll 18 - 19
Onsdag öppet hus med servering 10 – 14 med bibelsamtal och lunchbön, körövning eftermiddag
Torsdag öppet hus med servering, loppmarknad 10 – 14, veckomässa 18
Fredag öppet hus med servering 10 – 14, allsång 18 - 19
Lördag öppet hus med (norsk) lördagsgröt 10 - 14
Under sommarhalvåret var öppettiderna söndag i samband med gudstjänst 18, måndag, onsdag och fredag kl. 17 – 19.

I diakonens (och prästens) och den norske prästens veckorutin ingick även sjukhusbesök. Söndagar firar den anglikanska församlingen sina gudstjänster kl. 11. Anglikanska församlingen har även haft andra möten i Skandinaviska kyrkan.

Arbetet är utpräglat säsonsberoende. Under vinterhalvåret deltar i huvudsak äldre personer, så kallade långliggare, som tillbringar flera månader på ön. Denna stora grupp började vintersemestra på Cypern för många år sedan och har sedan återkommit år efter år.

Många väljer att tillbringa vinterhalvåret på Cypern av hälsoskäl. Gruppen kännetecknas inte av någon "lyxturism" utan den stora gruppen utgörs av skandinavisk medelklass. Många har skaffat sig egna kontakter i Ayia Napa och bor inte längre på hotellen. Denna trogna grupp blir allt äldre, yngre påfyllnad är sparsam. En- eller tvåveckors semestrande familjer, par och enskilda från Skandinavien besöker församlingen i mindre utsträckning än tidigare. Ayia Napa expanderar som semesterort men svenskar förefaller i nuläget prioritera andra resmål. Under framförallt försommaren har hundratals nordiska ungdomar kommit till Cypern för att sola, bada och festa. Detta har lett till behov av sociala insatser. Det diakonala projektet Vatten i Natten med nattvandrare bland festande och ofta berusade tonåringar handlar om närvaro, fysisk omplåstring, skydd, stöd och att vara samtalspartner. Om Cypern kommer att vara skandinaviska ungdomars resmål i framtiden även efter pandemin är osäkert. Projektet har tidigare stöttats av Sjoemannskirken och Visby stift i Sverige men stiftet (och kanske även Sjoemannskirken) har för närvarande dragit sig ur samarbetet. Under nuvarande omständigheter är verksamheten inte högprioriterad.

Hotellpersonal menar att en huvuddel av turisterna sommartid är ryssar och engelmän. Skandinaver som återkommer vintertid tillhör – liksom många engelsmän – gruppen 80+. För en del blir vistelsen ett skede i livets slut. Andra startar ett helt nytt liv på ön, bryter med barn och släkt. Det händer att unga placerar sina gamla föräldrar på Cypern. Är det ett tecken på att relationen mellan generationerna håller på att försvagas? År 2019 kom 145 000 svenska turister till Cypern, 2010 kom 110 000. Om framtiden efter pandemin vågar ingen gissa. Cypern är varmare än Spanien och tryggare än Thailand. Under vinterhalvåret kommer normalt hundratals besökare till kyrkan. De glesa besöken på sommarhalvåret är oftast yngre och barnfamiljer.

Gudstjänsterna, som firas på svenska eller norska, är välbesökta. Gudstjänster firas även i Larnaca (anglikanska S:ta Helena), Limassol (anglikanska S:t Barnabas), Nicosia (anglikanska S:t Paul's Cathedral) och Paphos (på restaurang), på vardera platsen en till två gånger per år.

Med en majoritet äldre personer i vinterförsamlingen och ungdomar inriktade på fest och nöjesliv på sommaren blir arbetet diakonalt inriktat. Att packa ihop efter personer som gått bort, stötta anhöriga som inte kunnat vara närvarande vid livets slutskede eller avsaknaden av en fungerande socialtjänst är exempel som visar att det diakonala arbetet kan vara både svårare och viktigare än i hemlandet. Fler diakonala exempel är besök på sjukhus och häkte, lämna dödsbud och stöd till hotellpersonal. Under pandemin våren 2020 gjorde församlingen en mycket stor insats för att hjälpa "långliggare" hem.

Kyrkorådet består av tio ledamöter inklusive kyrkoherden. Alla utom tre är pensionärer. Yrkesbakgrunden är varierad med erfarenheter från bland annat bank och försäkring, sjukvård, företag, ekonomi och förvaltning. Den geografiska representationen sträcker sig idag från Ayia Napa och västerut till Limassol.

Den fastboende svenska befolkningen är liten men växande och spridd över ön. Flera är yngre personer som arbetar på Cypern under en mycket begränsad tid, 6-24 månader.

Svenska skolan i Ayia Napa använder ett av rummen i församlingshuset. För närvarande deltar 15 – 20 barn deltar i olika grupper. Antalet elever är minskande. Under lektionstid tillbringar föräldrar tiden i församlingshemmet. Kyrkan är viktig för skolan ur flera aspekter.

Det stora antalet deltagare i församlingens verksamheter under vinterhalvåret har sin formella kyrkotillhörighet i Sverige eller Norge. Att vara medlem i ytterligare en svensk eller norsk församling och betala en avgift är därför svårt att motivera. Medlemsutvecklingen: 2015: 111, 2016: drygt 100, 2017: uppgift saknas, 2018:75, 2019:44, 2020:32, 2021: mycket större. Medlemsavgiften är 20 € för enskild och 35 € för familj.

Sverige stöder aktivt genom ambassaden ett interreligiöst fredsarbete "The Religious Track of the Cyprus Peace Process" där religiösa ledare möts. Även Svenska kyrkan är genom kyrkokansliet engagerat i projektet. Församlingen har därigenom mött representanter från ortodoxa, maronitiska, armeniska, katolska och muslimska gemenskaper. Ambassadören bidrar gärna med kontakter i ortodoxa kyrkan för att eventuellt kunna erbjuda alternativa församlingslokaler och andra tjänster som församlingen önskar.

Anglikanska kyrkan i Cypern tillhör Anglican Diocese of Cyprus and the Gulf inom provinsen The Episcopal Church of Jerusalem and the Middle East. Därmed synliggörs Cyperns geografiska läge: medlem i EU men tillhörande Asien. Den anglikanske prästen i Ayia Napa är även studentpräst i Famagusta. Svenska kyrkan använder anglikanska kyrkobyggnader i Nicosia, Limassol samt Larnaca och anglikanska kyrkan använder den skandinaviska i Ayia Napa vid sina respektive gudstjänster. Vid kontakter med kommun och/eller ortodoxa kyrkan i sökande efter alternativ gudstjänstlokal i Ayia Napa samverkar gärna anglikanska kyrkan med den svenska församlingen. Samarbetet kan även innefatta relationer till myndigheter, administration och ekonomihantering, andra lokalfrågor mm. Den svenska prästen (och diakonen) är välkommen att delta i det engelskspråkliga kollegiet. I den anglikanske gemenskapen svarar ofta en på plats boende pensionerad präst för gudstjänstlivet och själavården.

Församlingen har en ny församlingsinstruktion från 2021 och alla papper liksom arkivet är i god ordning.

Svenska ambassaden i Cypern är mycket liten. Ambassaden har god erfarenhet av och höga förväntningar på församlingen. Prästens och diakonens medverkan är nödvändig i flera konsulära ärenden. Ambassadören hjälper gärna till med kontakter.

Ayia Napa kommun växer. Innevarande år byggs 2 - 3 nya hotell. Kommunen kan bistå med att upplåta lokaler för kulturella ändamål men inte bidra med pengar. Församlingen har goda erfarenheter av samarbete med kommunen. Man har en uttalad välvilja att ge den hjälp man kan.

Församlingens ekonomi

Församlingens självfinansiering respektive Sverigefinansierat framgår av följande tabell (tusen euro):

År	Anslag fr Sverige tusen €	% av omslutning	Resultat	Kostnad hyra lokal
2014	36	29	-17	61
2015	40	30	-5	56
2016	67	47	+15	51
2017	62	44	+17	52
2018	62	46	+17	58
2019	62	47	+15	56
2020	59	56	0	51
2021	0	0	-39	52
2022	25	35	0	52

Ett pandemistöd om 15 000 har utbetalats 2021.

De stora intäktsposterna förutom anslaget från Sverige är basar- och serveringsintäkter. Under 2021 har dessa liksom donationer/hyror blivit något lägre. Intäkterna, exklusive anslaget från Sverige, sjönk dock bara med 3,1 tusen € mellan 2020 och 2021.

Lokalkostnad innefattar både församlingshus och prästbostad. Lönekostnaden, inklusive sociala avgifter, för lokalanställd personal 2020 var 34 tusen. 2021 var den 18 tusen.

Minusresultatet 2021 kunde balanseras mot sparade bankmedel. Församlingens tillgångar i kassa och bank har 2021 ett belopp om 162 tusen € varav 132 tusen i en egen fondavsättning.

Reflektioner

När anslaget från Svenska kyrkan centralt helt uteblev 2021 ställdes besparingskravet på sin spets. Församlingen sade upp två lokalanställda medarbetare, begränsade verksamheten men fortsatte arbetet i viss omfattning som tidigare. Pandemin bidrog också till neddragningen. Ekonomiskt klarade församlingen detta genom sparade medel. Prästbostaden hade redan blivit en annan och billigare. Kyrkorådet är medvetet om att radikala förändringar är nödvändiga. Arbeta pågår till exempel för att hitta billigare församlingslokaler. Räcker det? Personalen har tidigare bestått av två utsända från Sverige, tre lokalanställda (deltid) och fyra utsända från Norge (vinterhalvår). En så hög personaltäthet, nio personer, är inte realistisk i framtiden.

"Vinterförsamlingen" är stor, verksamheten omfattande och uppskattad. Gudstjänster och vardagsverksamheter är välbesökta. Flera deltagare som lever mer eller mindre socialt isolerade eller är fysiskt sjuka när de finns i Sverige, återvänder till livet under den varma vintern på Cypern. Gruppen långliggare beskrivs som kollektiv 80+. Det syns ingen eller begränsad förnygring. Hur kommer en fortsatt verksamhet att se ut om fem år? Vilken

personal behövs? Vilka lokaler behövs? Är en församling den bästa formella formen för ett fortsatt arbete? Och är en församling den bästa organisatoriska formen i relation till cypriotisk lagstiftning?

Motivet för Svenska kyrkans utlandsarbete kan motiveras med olika argument: kyrkan följer sina medlemmar även när de tillfälligt eller permanent vistas utanför landet gränser, kyrkan svarar positivt på en begäran från en grupp svenskar någonstans att etablera en kyrklig verksamhet, kyrkan noterar en svensk befolkningskoncentration och börjar ett kyrkligt arbete, en beskickning eller en organisation eller ett företag ger en förväntan eller ett önskemål tillkänna, eller annat. Oavsett vilket skäl som funnits har det organisatoriska svaret sedan några decennier blivit etablerandet av en svensk utlandsförsamling. Dessa förväntas likna "vanliga" svenska församlingar. Svenska kyrkan i Cypern har de senaste åren erhållit cirka 50% av sina kostnader plus två heltidstjänster utifrån. Det är ingen "vanlig" svensk församling. Tuffa sparbetning skulle kanske ersättas av en annorlunda organisatorisk lösning av Svenska kyrkans utlandsarbete!

Antalet bofasta svenska i Cypern är uppskattningsvis några tusen. Svenska föreningen med 430 medlemmar relaterar till cirka 1100 svenska medborgare. Antalet barn i svenska skolan minskar över tid. Skolan bedriver undervisning i Ayia Napa, Nicosia och Limassol. De fastboende är på motsvarande sätt spridda på ön. Flera unga människor arbetar på call centers en kort period och är därför inte bofasta i egentlig mening.

Den anglikanska kyrkan har gudstjänster på samma platser som den svenska församlingen och dessutom i Kyrenia på nordsidan av Cypern. På vissa ställen finns fastboende engelskspråkiga pensionerade präster som svarar för gudstjänsterna på respektive plats. Kyrkan ersätter dem med en symbolisk summa. "De ska ju ändå fira gudstjänst" enligt archdeacon Futcher. Är detta en utveckling också för Svenska kyrkan?

Samarbetet med anglikanska kyrkan är gott. De använder den svenska gudstjänstlokalen i Ayia Napa, svenska församlingen använder anglikanska kyrkor i Larnaca, Nicosia och Limassol. Brittiska "långliggare" är enligt uppgift mycket lika skandinaviska. Den engelskspråkiga lokala befolkningen är rejält större. Öppenheten för fördjupat samarbete i många frågor är uttalad. Lokalfrågan i Ayia Napa är akut för den svenska/norska församlingen och därmed också för den anglikanska.

Församlingens/föreningens namn är Skandinaviska kyrkan. Så presenteras församlingen även i skylt mot gatan. Informellt är det ett samarbete med Sjoemanskirken – Norsk kirke i utlandet. Norge bidrar med volontär personal (präst, musiker, två assistenter) under vinterhalvåret och de senaste fyra åren med 8000 € per år. Huvudansvaret är svenskt. Församlingen är formellt en svensk utlandsförsamling.

Namnet Skandinaviska kyrkan stämmer genom att många av långliggarna är norrmän och att Sjoemanskirken bidrar med volontär personal och vissa kostnader. Namnet har sin bakgrund i att Sverige och Norge sedan länge samarbetar i Ayia Napa. Problemet är att namnet varken signalerar Svenska kyrkan eller Sjoemanskirken, som båda har kända och starka varumärken. På andra platser är namnet Skandinaviska kyrkan ett namn på en frikyrka. Även om det formella namnet består gentemot lokala myndigheter synes det

klokare att signalera Svenska kyrkan. Om Sjoemanskirken vill signalera sitt varumärke bör man vara med och ta ett formellt ansvar.

Ska arbetet på Cypern samordnas med någon annan utlandsförsamling har Aten varit en mer eller mindre självklart val. Det lokala språket och EU tillhörigheten talar för det. Geografiskt tillhör Cypern Asien. Avståndet till Jerusalem (där närmaste svenska präst är stationerad) är mycket kortare än till Aten. Den anglikanska kyrkan i Cypern är organisatoriskt knuten österut. Så skulle kunna ske även med den svenska.

Om det ekonomiska stödet från Sverige i huvudsak försvinner, vad händer då med nuvarande arbete? Vilka arbetsuppgifter ska prioriteras? Vilken bemanning skulle behövas? Vilka lokaler? Kan Svenska kyrkan utnyttja anglikanska erfarenheter? Kan Svenska kyrkan agera som norska Sjoemanskirken med tillfällig volontär personal? Vilket löpande lokalt engagemang skulle i så fall krävas?

För församlingen i Cypern skulle en sådan drastisk förändring kunna innebära att söndagsgudstjänsterna fortsätter som nu, diakonalt utåtriktat arbete ske ett par dagar i veckan. Volontär präst tjänstgör under vinterhalvåret. En norsk volontär präst kan svara för några månader. Lokalanställda tjänster som husmor/diakoniassistent/ekonom finns på plats som lokalt ansvariga och som även talar grekiska. Sommarhalvåret har begränsad gudstjänsthållning med influgan präst. Fördjupat och formaliserat samarbete med den anglikanska kyrkan bör etableras.

En fast gudstjänstlokal/kyrka är nödvändig. Ett "läsrum"/samvarorum med kaffe är önskvärt. Alternativet är en fast träffpunkt vissa dagar på en restaurang, café eller liknande. De nuvarande församlingslokalerna är utmärkta men för dyra.

Svenska kyrkans utlandsverksamhet är i huvudsak organiserad som svenska utlandsförsamlingar. De är "godkända" av kyrkostyrelsen, de sorterar under Visby stift, de har speciellt regelverk i kyrkoordningen. De förväntas, med de speciella förhållanden som råder från plats till plats, vara Svenska kyrkans församlingar. Det innebär till exempel att de ska ha ett kyrkoråd, en ansvarig präst och ett antal formaliadokument. Den grundläggande uppgiften är densamma: fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Om en församling övergår till att bli en så kallad verksamhetsort i stället skulle den formella ställningen bli friare och mer flexibel: Man kan koncentrera sig på vissa verksamheter och behöver inte ta ett helhetsansvar, man slipper de ibland tunga dokumentkraven. Den svenskkyrkliga identiteten är oförändrad. Den pastoralala uppgiften är densamma även om den är koncentrerad till vissa aspekter. Samarbetet med Sjoemanskirken kan bestå men får andra former.

Svenska skolan finns i anslutning till församlingen. Det gagnar båda parter. Skolan betalar för närvarande cirka hälften av sin hyreskostnad.

Ambassaden anser att Svenska kyrkans närvaro i Cypern är viktig. Man är villig att på begäran bistå med olika aktiviteter. I likhet med situationen i Grekland skulle ambassaden kunna inbjudas att adjungeras till kyrkorådets möten. Ambassadören åtog sig att bistå i kontakten med den ortodoxa kyrkan för att undersöka om församlingen via en sådan

kontakt skulle kunna få tillgång till kyrkorum/gudstjänstlokal och lokaler för annan verksamhet.

Slutsatser

I ett 30-årsperspektiv, sedan församlingen/föreningen etablerades 1990, förefaller arbetet har haft sin höjdpunkt och en ny situation inträder. Bidraget från Sverige minskas radikalt. Tjänsterna besätts med vikariat. Samarbetet med Visby stift kring Vatten i Natten har avslutats. Veckoturismen från Sverige prioriterar inte församlingens aktiviteter. Långliggarna blir äldre. Andra orter än Ayia Napa påkallar församlingens uppmärksamhet. Sammantaget står församlingen inför radikala förändringar. Även Sjoemannskirken – Norsk kirke i utlandet har börjat undersöka villkoren för sitt arbete i Cypern.

Föreningen bör snarast försöka förkorta hyrestiden av församlingslokaler. Om möjligt per 2022-06-30. Hyran är en tung utgiftspost som kan leda till föreningens kollaps.

Parallellt måste arbetet med att finna en kort- eller långsiktig lösning av gudstjänstlokalfrågan pågå. I detta bör även anglikanska kyrkan engageras. Ortodoxa kontakter via ambassaden bör utnyttjas, även kontakter genom borgmästaren. Församlingen har ett stort kontaktnät som också kan engageras. För att sätta kraft bekom orden ska kanske biskopen involveras i kontakter med ortodoxa kyrkan. I ett mycket kortsiktigt perspektiv behöver kanske erfarenheter från Cypernarbetets begynnelse aktualiseras med gudstjänster i det gamla klostret, på ett hotell eller i prästbostadens trädgård. Församlingslokaler i övrigt torde kunna ersättas av samlingar på någon restaurang ett par förmiddagar i veckan.

En sådan förändring kräver tills vidare en fortsatt utsänd heltids prästtjänst. Detta för att etablera en ny rutin för kyrkligt arbete i Cypern; verksamhet, platser, rutiner, samarbeten, etc. I sammanhanget bör observeras att gudstjänster även bör kunna ske i den turkiska nordsidan av Cypern genom inbjudan från den anglikanska kyrkan (S:t Andrew) i Kyrenia. Rutinerna ska utformas så det tydligt framgår vilket personellt och ekonomiskt ansvar som åvilar Svenska kyrkan respektive Sjoemannskirken - Norsk kirke i utlandet.

Samarbetet med den norska kyrkan behöver formaliseras. Sjoemannskirken är öppen för fortsatt samarbete under nya villkor.

Åtminstone så länge nuvarande församlingslokaler används behövs ytterligare personal i verksamheten, förslagsvis lokalanställd. Sådan(a) tjänst(er) med ansvar som husmor/diakoniassistent/ekonom ska vara lika kyrkligt förankrad som en utsänd tjänst, tala grekiska, kunna engagera volontärer och ha ett huvudansvar för vardagsarbetet. Rimligen begränsas öppethållandet till två vardagar i veckan under vinterhalvåret. Om församlingshuset avvecklas kan verksamheten äga rum i annan lokal som ställs till församlingens förfogande eller i samarbete med en restaurang. Tjänsten torde behövas oavsett alternativ.

I ett längre perspektiv kan prästfunktionen organiseras på annat sätt. Norska sjömanskyrkan skickar ut pensionerade volontärer. Anglikanska kyrkan använder pensionärer bosatta på platsen. Är en liknande lösning aktuell för Svenska kyrkan? En volontär präst kan tjänstgöra 3 eller 6 månader på minst 50% med fri bostad, fri resa och eventuellt en mindre ersättning. Prästen lovar helst att tjänstgöra minst två perioder med placering i Ayia Napa eller Larnaca och med gudstjänster och viss verksamhet på flera orter. Två lokalanställda medarbetarna svarar för kontinuiteten; en heltidstjänst delad på två personer som tillsammans svarar för aktuella arbetsuppgifter. Tjänstgöringsgraden bör vara högre under vinterhalvåret och lägre under sommaren. Under sommarhalvåret är prästen i Jerusalem "sommarpräst" med gudstjänster kanske var 6:e vecka och övrig jour vid behov.

En volontär präst behöver inte vara pensionär. Ett pastorat/församling kan erbjuda en prästtjänst under ett halvår. Utlandstjänstgöringen skulle för prästen var en fortbildning i att arbeta i en minoritetssituation, ekumenik, småskalighet och ekonomisk knapphet. Pastoratet får tillbaka en fortbildad präst. Utlandskyrkans kostnad är resa och bostad.

För ekonomi- och administration bör samarbeta sökas med den anglikanska kyrkan.

I föreningens stadgar måste tydligt framgå att vid en avveckling av den nuvarande organisatoriska formen, ska eventuella tillgångar tillfalla Svenska kyrkan för kyrkligt arbete i Cypern.

Församlingens ansikte utåt på anslagstavlor, brevpapper, annonser etc, ska vara Svenska kyrkan / Church of Sweden. Detta av ekonomiska, marknadsmässiga och juridiska skäl så länge Skandinaviska kyrkan egentligen är en svensk utlandsförsamling. På husvägg och anslagstavlor kan eventuellt även Sjoemannskirken – Norsk kirken i utlandet finnas.

Flera tecken tyder på att Svenska kyrkan och olika anglikanska kyrkor inom ett antal år kommer att behöva samarbeta på platser med svenska utlandsförsamlingar eller före detta utlandsförsamlingar. Hur en sådan utveckling sker i Cypern behöver församlingen påverka i dialog med biskop och kyrkokansli.

Ambassaden bör inbjudas till kyrkorådets möten.

För att möjliggöra ovanstående förändringar bör Svenska kyrkan i Cypern upphöra att vara en formell utlandsförsamling. I stället bör den organisatoriska formen vara det som i utlandskyrkan kallas verksamhetsplats, kanske ska en ny beteckning etableras. Kyrkorådet bör finnas kvar under annat namn. Det lokala arbetet ska ha eget ansvar, egen ekonomi, fungera som Svenska kyrkan med pastoralt uppdrag, samarbeta med Sjoemannskirken och den anglikanska kyrkan. Arbetet ska kunna utformas mer flexibelt och med lättare administrativa rutiner.

Stockholm 2022-01-31

Håkan E Wilhelmsson